

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2022-01-13

Diarienummer:
ALN-2022-00005

Handläggare:
Jonas Nord

Seniorluncher på skolor

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** i samverkan med utbildningsnämnden införa seniorluncher på de skolor med Uppsala kommun som huvudman, där möjlighet och intresse föreligger,
2. **att** seniorluncher på skolor införs under förutsättning att utbildningsnämnden fattar ett liknande inriktningsbeslut om seniorluncher på skolor,
3. **att** införandet av seniorluncher på skolor anpassas till den rådande pandemisituationen så detta kan ske på ett smittsäkert sätt, samt
4. **att** införandet av seniorluncher på skolor initieras av direktören för vård- och omsorgsförvaltningen respektive utbildningsförvaltningen och utvärderas ett år efter uppstart.

Ärendet

Dåvarande äldreförvaltningen genomförde under början av 2020 ett pilotprojekt med seniorluncher på skolor. Pilotprojektet var tvunget att avslutas i förtid men under den tid som det pågick fick det positivt respons, både från de äldre och från skolorna. Måltidsservice ser positivt på möjligheten att servera seniorluncher på skolor och har uppgett att de klarar av att öka produktionen till viss del med samma resurser som de har idag.

Nämnden skulle, utifrån tidigare pilotprojekt och i samverkan med utbildningsförvaltningen, vilja utvidga seniorluncher i skolor till att gälla samtliga skolor där intresse och möjlighet för detta finns. Möjligheten till att servera seniorluncher på skolorna föreslås pågå fram tills nytt beslut tas i respektive nämnd om att avsluta.

En sådan lösning skulle öka kommunens samnyttjande av lokaler. Vidare skapar det möjligheter att servera seniorluncher på platser, exempelvis landsbygden, där det idag inte är möjligt. Seniorluncher på skolorna ökar också antalet mötesplatser dit äldre 65+ kan gå vilket förväntas motverka ofrivillig ensamhet, öka känslan av sammanhang och öka upplevelsen av trygghet.

Beredning

Ärendet har beretts av Vård och omsorgsförvaltningen, avdelningen för systemledning i samverkan med utbildningsförvaltningen.

Föredragning

Pilotprojekt seniorluncher i skolan

Under 2021 genomfördes ett pilotprojekt på tre skolor för att pröva seniorluncher på skolor. Pilotprojektet genomfördes under ungefär en och en halv månad. Projektet var planerat att genomföras under tre månader och sedan utvärderas men blev avbrutet på grund av pandemin. Seniorluncher i skolor har därför inte utvärderats i sin helhet men det fördes kontinuerliga samtal på plats i skolorna under projektets gång med de äldre besökarna, med kökspersonal samt rektorer.

De skolor som ingick i projektet var Nannaskolan, Almunge skola samt Gåvsta skola. Syftet med projektet var att utvidga seniorrestaurangverksamheten och sprida möjligheten att äta seniorluncher till fler platser i kommunen, främst på landsbygden. Vidare var syftet att skapa forum för möten över generationsgränserna och sociala forum för att minska upplevelsen av ensamhet för de äldre. Effekter som en lugnare måltidsmiljö i skolmatsalarna var också en förhoppning med projektet.

Priset för seniorluncherna på skolorna var 50 kronor för seniorerna, alltså tio kronor lägre än på seniorrestaurangerna. Respektive skola har sedan fått behålla överskridande belopp. Således fanns det ingen kostnad för vare sig äldrenämnden eller respektive skola.

På skolorna varierade antalet besökare men samtliga skolor hade besökare. Gåvsta skola hade inte så många besökare till en början men det ökade allt eftersom projektet fortgick. Almunge skola hade fler besökare och vissa dagar kunde det vara ca 15 personer, de sålde även en del matlådor till pensionärerna. Nannaskolan hade också dagligen ett antal pensionärer, vissa dagar ca 20 personer. Detta visar att det finns en vilja från pensionärer i närområdet att äta på skolorna på samtliga ställen där projektet genomfördes.

Vid samtal som fördes med pensionärerna beskrev de att de tyckte det var roligt att få komma och äta på skolorna. De tyckte maten var god och de beskrev också att det var roligt att få träffa elever och sitta och äta lunch i ett sammanhang där det fanns många personer. En del pensionärer passade även på att träffa sina barnbarn i skolan. Det enda negativa som framfördes var att vissa seniorer hade problem att betala med swish. Det löste sig oftast genom att en vän och medbesökare swishade för de som saknade swish och så löste de betalningen sinsemellan. Det fanns även möjlighet att köpa matkuponger på befintliga seniorrestauranger men det krävdes att de först var tvungna att besöka någon av dem, så swish var den vanligaste betalmetoden.

Personalen på de skolor som deltog i projektet beskrev att de tyckte det var kul att ha pensionärerna på besök under luncherna. De beskrev även att eleverna tyckte det var roligt att pensionärerna kom på besök och att de hjälpte även de äldre med att exempelvis bära brickor då det fanns behov av det. Personalen på skolorna beskrev även att det till viss del hade blivit en lugnare måltidsmiljö när det fanns fler vuxna i skolan.

På förfrågan om de ville återuppta projektet under hösten 2020 så var samtliga skolor positiva till det. Dock har detta inte kunnat genomföras under pågående pandemi.

Måltidsservice ser positivt på seniorluncher i skolorna och har meddelat att om det beslutas om uppdrag för dem om seniorluncher i skolan så har de kapacitet att laga upp till 20–30 portioner ytterligare utan att det påverkar den ordinarie matlagningen på respektive skola.

Förutsättningar för att fortsatt erbjuda seniorluncher på skolor

Projektet med seniorluncher på skolorna har inte kunnat återupptas under pandemin. Vård- och omsorgsförvaltningen har fått flera förfrågningar och önskemål från pensionärerna och från de skolor som deltog i projektet om ett återupptagande av seniorluncher på skolorna, ett återupptagande är också äldrenämndens viljeinriktning. Att införa seniorluncher på skolor kan möjliggöra ökat hälsofrämjande för våra seniorer genom möjligheten att äta näringsriktig mat. Seniorluncher på skolorna förväntas även bidra till ökad upplevelse av trygghet och minskad upplevelse av ofrivillig ensamhet då det skapas mötesforum för äldre att delta i och därmed öka möjligheten till att finnas i ett sammanhang. Att införa seniorluncher på skolor ökar både antalet platser och den geografiska spridningen där seniorer kan äta lunch, främst på landsbygden där det idag inte finns några seniorrestauranger.

Emellertid har det varit problematiskt att återinföra en öppning av seniorluncher på skolorna på grund av den pandemisation som pågått, och fortfarande pågår. Många äldre har menat på att flera av våra verksamheter, exempelvis träffpunkter och seniorrestauranger, har kunnat återupptas igen efter vaccinationerna. Dock har vi nu sett att vaccinationseffekterna har avtagit med tiden. Vidare har det varit enklare att hantera återupptagande av verksamheterna som enbart riktar sig till äldre. När personer ur flera ålderskategorier, pensionärer, personal och skolelever, ska mötas i samma lokaler krävs det än mer försiktighet då vaccinationsgraden ser olika ut för personer ur de olika ålderskategorier. Vidare finns det i skolorna elever, som på grund av ålder eller andra orsaker, inte har erbjudits vaccination ännu. Det bör därför finnas tydliga riktlinjer för när seniorluncher på skolorna kan genomföras på ett säkert sätt.

Vidare är det inte säkert att seniorluncher passar på alla skolor. Hänsyn måste tas till lokalernas utformning och tillgänglighet, till möjligheten att ta emot seniorer i förhållande till plats i matsalen och till möjligheten att tillaga fler luncher än beräknat utifrån antal elever. Vissa av de aspekterna går att ta hänsyn till genom att tidsbegränsa möjligheten för seniorer att äta på skolorna, till exempel i början eller slutet av lunchrasterna. Det är centralt att skolorna själva har möjlighet att bestämma om införandet av seniorluncher på just sin skola och i så fall under vilka förutsättningar. Dock bör det göras med hänvisning till någon av ovanstående aspekter.

Givet att när ovanstående förutsättningar finns på plats så skulle vård- och omsorgsförvaltningen nu vilja införa seniorluncher på samtliga skolor som har möjlighet och är intresserade av att införa seniorluncher på kommunens skolor.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut bedöms ej innebära några ökade ekonomiska kostnader för nämnden.

Förslaget till beslut innebär inga ökade kostnader för seniorer som äter på skolorna då luncherna där kostar 10 kr mindre än på seniorrestaurangerna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 13 januari 2022.

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör